

# TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 > — >

Negyedévre . . . 1 > 50 >

Egy hónapra — > 60 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 > — >

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — > 80 >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 > — >

Negyedévre . . . 2 > 50 >

Egy hónapra 1 > — >

Egyes szám ára 4 kr

## Szocialista inasok.

II.

(—a.) »Akié az ifjuság, azé a jövő.«

A szociáldemokraták felfogva ennek értelmét és igazságát mindent elkövetnek, hogy az iparos ifjuságot eszméiknek megnyerjék. Sajnos — mint előző cikkünkben kimutattuk — ez a törekvés sikerrel jár.

Az állam ennek ellensúlyozására semmit, egy kis jóakarattal kifejezve édes keveset tesz. Még azt a kötelességét sem teljesíti, hogy a társadalomnak erre irányuló mozgalmát támogassa.

Pedig a társadalom, névszerint a katolikusok sokat tesznek e tekintetben. A *kath. legényegyletek* intézménye, mely oly hatalmas gátat vet a szocializmus terjedésének, régikeletű, ismert és elterjedt intézmény e hazában is. Üdvös, jótékony hatását, rendkívüli fontosságát senki kétségbe nem vonhatja. És dacára ennek sem az állam, sem az illető városok vagy községek részéről támogatásban nem részesül.

De van egy másik, újabb intézmény, melynek specialis célja az iparos tanoncok vallás-erkölcsi nevelése és anyagisegélyezése, és ez: a *kath. tanoncokat védő egyesület*.

Ez a fiatal, összesen másfél év óta fennálló egyesület, igen szép reményekre jogosít. Eddigi fényes működése biztos alapot nyújt erre. Nem rég tartotta az egyesület második közgyűlését. Ez alkalommal a titkár örömmel jelentette, hogy van az egyesületnek 248 alapító, 103 pártoló és 793 rendes tagja. Tehát emásfél év alatt majdnem ezer tanonc és inas szezésült eddig az egyesült áldásaiban. Most akarnak éppen »Otthon«-t építeni a tanoncoknak. A mágnás hölgyek, az előkelő főurak és a főpapok eléggé nem méltányolható áldozatkészséggel segítik őket, — de a magas kormány és a nagy társadalom érzéketlen, mozdulatlan marad iránta.

Pedig ez az egyesület nemcsak egy kis kör érdekeit szolgálja, hanem az egész hazáét. Az egyesület elnöke: *Szapáry László* gróf országgyűlési képviselő, a közgyűlésen a következő-képpen ismertette az egyesületet és annak célját:

»A Kath. Tanoncokat Védő Egyesület működése uttörő. Hazánkban a maga nemében első ilyenmű társulat, amelyet sok másnak kell követnie. Az egyesületnek hármass célja van: vallási, humanitárius és szociál-politikai. Vallási feladatát teljesíti, midőn fiatal növendékeknek az egész életre kiható hitbeli és erkölcsi oktatásokat nyújt épen abban a korban, amikor a lélek a legfogékonyabb. Humanitárius működést akkor fejt ki, midőn az inasokat testileg, lelkileg ápolja s nekik megmutatja hogy van, aki velök törődik és őket ápolja. Szociálpolitikai jelentősége pedig abban van, hogy a növendékeket a veszedelmes ellemektől visszatartja s művelt osztályokkal barátságos érintkezésbe hozza.«

Ily nemes feladatu egyesület bizonyára nagyobb mérvű támogatást érdemelne.

Egy hasonló célú intézet egy évtized óta működik már szerényen, zajtalanul, de áldásosan itt Váradon is. Értem a *koldusápolóval összekötött figyermek menedékházat*. Ez a derék intézet holnap tartja közgyűlését: érdekesnek tartjuk azért ez alkalomból az intézetnek bővebb ismertetését.

Ebbe az intézetbe árva, elhagyott kath. figyermeket vesznek be. Számuk jelenleg 24. Ha a fiúk az elemi iskolát elvégezték, mesterségre adják őket. Addig míg csak fel nem szabadulnak lakást, élelmet és ruházatot az intézettől nyernek. Ha pedig felszabadulnak, az intézet elöljárói gondoskodnak róla, hogy mint legények is jó helyet kapjanak.

Ennek az intézetnek alapját a váradai káptalannak egyik jótékonyaságáról híres tagja: *Vinkler József* cz. püspök vetette meg 5000 frtnyi alapítványával, melyhez később 3000-et, tavaly — jubileuma emlékére — ismét 5000 frtot tett. Példáját követték kanonok társai: Winterhalter, Petrovich, Schiefner, Bémer. A város pol-

gárai közül két nagy jótévője akadt az intézetnek: b. e. *Szij József* ügyvéd és *Dajbukát Antal*. Az előbbi szülőjének árval együtt több mint 30,000 forintot, az utóbbi pedig 4840 frtot hagyott az intézetre. *Vinkler püspök* aranymiséje alkalmából a polgárok 1000 frtnyi alapítványt tettek az intézet számára. A bibornok, az összes kanonokok és a nagyváradai takarékpénztár évenként nagyobb összeggel segítik az intézetet.

Az egyetel tisztviselői, különösen az elnök, a pénztárnok és az ügyész valóban önfeláldozó munkával fáradoznak az intézet fejlesztésén. Meg is látszik rajta az Isten áldása: évről-évre jobban fejlődik és virágzik az; éppen a holnapai közgyűlésen tárgyalják az épület felemelésének tervét, java részben meg is van reá a szükséges összeg; — de a közönség még sem érdeklődik iránta. A közgyűlésre alig jelenik meg 10 ember. A tagsági díj egy évre 2 frt (ebből a koldusok fenntartására megy a nagyobb rész), — és van az egyetnek 60 tagja. Persze, mert kiállításokat és bálakat nem rendez az intézet. Komolyabb dolog pedig nem kell a mi társadalmunknak.

Agliardi nunczius itt időzése alkalmával meglátogatta ezt az intézetet is. Csak néhány percnyi időt tölthetett itt. A budapesti kath. tanoncok otthonát részletesen megsejmelte. A jelenvolt főrangú hölgyeket és az intézet vezetőit lelkesítette áldásos munkájuk folytatására. A meggyőződés szilárd hangján kifejtette, hogy *jelenleg semmi sem fontosabb és sürgősebb, mint a munkás ifjuságnak megmentése. Ebben a műben résztvenni mindenkinnek kötelessége.*

## Az Alliance Izraelite Magyarországon

E cím alatt a Magyar Állam vasárnapi száma egy hosszabb cikket közöl. A cikkelyben az a tény van közölve, hogy a párisi Alliance Izraelite Universelle egy német nyelvű köriratot intézett a magyar zsidósághoz, amelyben azt a zsidóság egységes céljaihoz való hozzájárulásra hívja fel.

Utal a körlevél első sorban arra, hogy a

magyar izraeliták helyzete azáltal, hogy egy felvilágosodott kormány az ország közvéleményére támaszkodva, a zsidó vallást az állammal elismertetni fogja, kedvezővé vált. Nem szabad azonban megelégedni azokról a testvérekről, akik a recepezió áldásait még nem élvezhetik. Az Alliance 35 esztendő óta működik az izraeliták egyenjogúsításán. Ez ügy mellett állítja sorompóba a közvéleményt: közbenjára kormányoknál. — Különösen azon fáradozik, hogy a rituális gyilkosság gonosz vádját alaposan megcáfolja. A testvérek közül azoknak, akik szülőföldjüket elhagyni kénytelenek, haladéktalanul segítségére siet, hogy vendégszeretőbb országban újból letelepedhessenek. Ezekben a terhekben minden zsidó szent kötelessége részt venni és ezért abban a pillanatban, amidőn a magyar zsidóság olyan szerencsés, hogy a többi felekezetekkel teljesen egyenjogúvá tétetik, a következő kéréseket intézi az Alliance hozzá: 1. Hogy minden község az Alliance céljaihoz évi 12 forinttal járuljon. 2. Hogy mindegyik jótékonyági egyesület, mely az egyes községekben fennáll, az Alliance közhasznú művét évi járulékkal támogassa. 3. Hogy helyi bizottság alapíttassék, melynek feladata propagandát csinálni és társulati tagokat gyűjteni.

### Törvényes ellenállás.

Bár magától érthető, mégis érdekes dolog az, amit a »Dunántúli Hírlap« e cím alatt közöl. Sokan abban a nézetben vannak, hogy az egyházpolitikai törvények megszavaztatásával a főrendi ellenzék tevékenysége véget ért, s a kormány nyugodtan pihenhet babérain. Ez teljesen téves fölfogás. Miután a törvények végrehajtásához pénz kell, s a költségek a budgetben, vagy külön törvény alakjában szerepelni fognak: a főrendek lithú, elvszilárd többsége minden éven ellene fog szegülni e költség megszavazásának és el lehetünk rá készülve, hogy évenként meg fog ujulni a nagy küzdelem a főrendház két pártja között.

### A kieli ünnepek vége.

— Ujabb részletek. —

A kieli ünnep a múlt szombaton véget ért. Az utolsó nap eseménye a hajóhadgyakorlat volt, mely szintén imponálóan ütött ki.

A tengeri manőver szombaton reggel fél hat órakor kezdődött. A német iskola-hajórajnak négy hajója már egy órával előbb fölszedte a horgonyt s kivitorlázott, hogy az ellenséget jelezze; negyed nyolczkor a tizenhárom torpe-

dóhajóból álló flottilla elindult. Ugyanakkor Vilmos császár a Kurfürst Friedrich Wilhelm hajóra ment s ott a parancsnoki hidon foglalt állást, három más hajón pedig a birodalmi vendégek voltak, az újságírók a Prinz Waldemáron. Nyolcz órakor kezdődött az ellenség megtámadása a tengeri oldalról. A tengeri csata egész lefolyása rendkívül érdekes volt.

A hajórajonal egy parancsszóra felbomlott. A második hajóhadosztály az első hadosztály mellett balra állott föl, majd 8 vonalnyi fordulattal aztán ismét helyreállott a hajórajonnal. Végül nyolcz vonalnyi fordulattal megint egymás mellé állott a két hajóhadosztály.

Éme gyakorlat befejezése után a két hajóhadosztály közt ütközet fejlődött ki, a mi nagyszerű látvány volt. Az első lövést a Kurfürst Friedrich Wilhelm tette, melyet az ellenség azonnal viszonzott. Az ágyuk csaknem sikertető módon dörögtek. Csakhamar valamennyi hajó füstfelhőbe volt borulva. A torpedóhajók nem vettek részt a gyakorlatban.

A gyakorlat előtt az összes hajók, élükön a Kurfürst Friedrich Wilhelm-mel elvonultak a Hohenzollern yacht előtt, melyről a fejedelmi személyek nézték a manővert. Aztán délelőtt fél 11 órakor visszatértek a kikötőbe. Vissza ment Vilmos császár a Kurfürst Friedrich Wilhelm vezérhajóján állott. A civil hajókon levő közönség lelkes ovációban részesítette a császárt és a Wörth hajón levő Henrik herceget.

Ezen az utóbbin érdekes incidens történt. Mikor a Wörth elhaladt a Viktória Augusztá gyorsgőzös mellett, melyen a birodalmi gyűlés tagjai voltak, Henrik herceg a díszbe öltözött matrózoknak odakiáltotta:

— Hurrá, birodalmi gyűlés!

A matrózok háromszor hurrát kiáltottak Henrik hercegre.

### A «Félix fürdő» szezonja.

Félix fürdő, 1895. június 24-én.

A Félix fürdőben teljes magaslaton áll a fürdő idény. A lakó szobák alig egy pár kivétellel telve vannak. A földény beálta óta vig élet folyik. A nagy társalgó terem ebéd után a városi kávéházat pótolja nagy számú hírlapjával, jóízűen politizáló vendégeivel. — Az uzsonna idején hangverseny teremmel lesz a nagy terem. Egymás felvidítésére, ének, zongora, hegedű, gordonka s czimbalom egymás után kerülnek sorra, magukat nem sokáig kérető műkedvelők szereplésével. hálás publikum előtt valami szép, az a közvetlen kedélyesség, az a

fennhéjózástól ment egyívő tartozás a mi a fürdőnek szinte hagyományos szokása! Nagyvárad közönsége, nap mint nap mellett igen szép számmal rándul a Félixbe meglátogatni az ismerősöket, megnézni az élénk fürdői életet. — Nagy kelete van a tükörfürdők új zuhanójának, s díszérik a ventilációt, mely a régi párás állapotot megszüntette a nélkül, hogy légvonatot adna. A fürdő vendégek nagy számát a földműves osztály adja, hogy azonban az intelligens osztály is mily számban van jelen, mutatja a fürdő állandó vendégeinek mult-heti következő névsora:

Nogáll János pü-pök Nagyvárad, Platthy József nagybirtokos Pásztó, Rossy Sándorné magánzónó Nagyvárad, Konrad László és neje ügyvéd Érmihályfalva, Pohl Gáborné nagybirtokos Szarvas, Herezberger Kálmánné nagy birtokos Szarvas, Batik Elekné nagy birtokos Losonez, Kabdebó Kálmánné nagy birtokos Talpas, Márton István és neje ügyvéd N.-Szalonta, Boitz Áron birtokos Belényes, Rácz Andrásné nagy birtokos Turkeve, özv. Jedlieska Zsigmondné B.Ujfalu, Kövér Endre birtokos Keményfők, Frankó Béláné tisztartó neje Badvány Jeney Gyula tisztartó Kun-Félegyháza, Fényes Elek birt. B.-Ujfalu, Várady Lukácsné nagy birt. Kisujszállás, Polgár Mihályné nagy birt. T.-Sz.-Miklós, özv. Nagy Dezsőné magánzó Budapest, Lukács Endre m. főjegyző B.-Gyula, Achim Gusztáv mérnök B.-Gyula, Pandy Istvánné ügyvédné Ó-Kigyós, Weidlich István házbirtokos Nagyvárad, Tibold Ferencné magánzó Szentes, Czabán Dániel birt. Debreczen, Major Antal és neje nyug. posta-főnök Debreczen, Karancsy János törv. jegyző Szeghalom, Szeki Farkas birt. Kondoros, Beck Henriélné birtokosné Vajda Borza Béláné kir. táblai irodafőnök neje Nagyvárad, Hammer Antal és neje birt. Elek, Buhl Emil postais távirtda titkár Nagyvárad, Erlich Mórné háztulajdonos Nagyvárad, Varga György és neje jegyző Székudvar, Kiss Miklósné birtokos Szilágy-Varsócz, Zsigmond Elekné birtokos Szilágy-Varsócz, Schriebl Károly birtokos Nagy-Károly, Hajdu Ferenc birtokos Szeghalom, Erfurt Győző, magánzó N.-Várad, Glück Mórné kereskedő Nagyvárad, Berger Ignác kereskedő B.Diószeg, özv. Balázs Sándorné birtokosné Debreczen, Jankó György és családja birtokosné Orosháza, Losonezy Józsefné keresk. Szatmár, Méder Györgyné birtokos H.-Boszörmény, Farkas Győzőné keresk. Debreczen, Csáky Lajosné birtos H.-M.-Vásárhely, Serbán Anna magánzó Nagyvárad, Györy Károlyné vendéglősné Margitta, Lovas Károlyné birtokosné Érmihályfalva, Toronkó Károlyné, birtokosné Székelyhid, Balogh Mihály birtokos N.-Szalonta, Barthos Dezső és neje tisztartó Nagy Somkút, Kovács Károlyné birtokosné Derecske és sok mások, a szobák kevés kivétellel tele vannak.

## A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

### Nem mese.

A »Tiszántul« számára írta:

Julius.

— Ugy-e bár félsz a halottaktól te édes drága gyermek?

— Pedig a halottak nagyon jók, nem bánanak azok soha senkit.

— Hígyj a test föltámadásában, mert az nem mese. Mindenki lehunyja egyszer szemét, hosszú, de nem örök álomra, mert fölébred egyszer szenderegéséből a föltámadás nagy napján és meglátja édes anyját újra s testéből, mely porrá lett, Isten testet alkot újra, mint tevő kezdetben, csakhogy megdicsőült testet.

— A halál által el nem mulunk, azért nem is az elmulás miatt jó meghalni.

A halál állapota csak egy átmeneti stadium egy másik életbe s azért a jók nem is rettegik a halált, mert tudják, hogy a másik életben sebek gyógyítva lesznek, érdemeik jutalmazva, szenvedéseik megkoronázva.

— Nincs boldogabb percz, mint a kimulásé, azok számára, kik a földön az Isten országát keresték és az ő igazságát. Nincs boldogabb percz, mint azon percz, melyben megmenekszik a kimulástól az, kinek még számolni valója van.

— Lenni, érezni, reményeinket betöltve látni, öröktartó örömet élvezni, minden bűtől és fájdalomtól mentnek lenni, ez a tulvilág jutalma az átszenvedett életért, en-

nek tudata töri le a halál töviseit a jó lelkek számára.

— Az emberek vágnak élni. E vágyódás az egyiket boldoggá teszi, a másikat boldogtalaná, de egyiket sem teszi tökéletesen boldoggá vagy tökéletesen boldogtalaná.

— Kiknek szívök telve van hiru reményekkel, bohó ábrándokkal s ezeknek várják teljesülését, bizonyára csalatkoznak, sirnak és búra hajtják fejüket, azt is gondolják, hogy jobb lenne elmulni, egyszóval boldogtalanok érzik magukat, de nem lesznek örökké boldogtalanok, mert a csalódást mindigkiábrándulás követi, s a hiúságból a valóra történt kiábrándulás boldogít.

— Kiknek szívök telve van a hit igazai és reményeivel s lelkek gazdag az el nem muló javakban, azok nem csalódnak és így boldogtalanok nem is lehetnek. Az ilyeneknek nem fáj a halál s rájuk nézve nincs boldogabb percz, mint a kimulásé, mert olyan jó lehet nekik érezni, szeretni és nem csalódní!

— Gondolkoztál-e már, kedves gyermek, valamikor az elmulásról?

— Nem... nem jól tetted. Fialat vagy és szép, neked ragyognod kell, mint az újonnan született csillagnak, mert hiszen te is annak kezéből kerültél ki, ki a csillagokat alkotja, de csillagnak kell maradnod mindvégig, életed utolsó perczében is, ragyogásod csak így lehet szép, becses, kedves is üdvöthöz.

Ezt pedig csak ugy érheted el, ha mindig gondolsz a testi élet kialakására s ugyanakkor a lelki élet kialakását megakadályozod.

— Én is gondolkoztam ezen sokat és ugy találtam, hogy az elmulás nem örök, mert a lélek érzi halhatatlanságát s a lélek a test nélkül nem egész ember, együtt járnak, együtt éreznek, együtt szenvednek, együtt boldogok vagy boldogtalanok és együtt követelik az örökéletet.

— Az embert a halál nem éri teljes egészében mert a lélek élve marad és visszavágyja a testet melyben lakott, mellyel együtt élte át az életet, melyet csak a vétek ragadott el tőle egyidőre, nem is engedhetné oda a sajátját, mely szintén meg lett teremtve, miként ő.

— Fájhat a léleknek ez az elválás, de ez a fájdalom nem lesújtó, mert tudja, hogy az elválás megérdemlett valami és tudja, hogy örökké nem tart. Minden fájdalomért bőséges kárpótlást nyújt az Isten bölcs rendelkezésében való megnyugvás, melyet csak egy örök boldogság követhet.

— Ugy-e, hogy így gondolkozva nem olyan iszonyu az a halál fogalma, édesem?

Lásd, a halál nem szenvedés, hanem kéj: a földi lét elmulásának édes, jól eső érzete. —

— Ne irtózz tehát a halottól, főleg ha e halott kedves volt előtted életben, főleg pedig ha e halott csak egy letört lilium, kire, ha sokat szenvedett is, épen ezért elképzelhetetlen nagy boldogság váraakozik a tulvilágban jutalmul a szenvedések által megnesesített, fölemelt, megdicsőített ártatlanságáért.

— Aki szenved, az nem ő, a halott, ha-

## A „László malom” árverése.

— Hol fog örülni az új részvénytársaság? —

Tegnap délelőtt árverelték el a „László-malom”. Két malomtelep került eladás alá:

Az első 24 óránként 700 métermázsát öröl, a II. 24 óránként háromszázhusz métermázsát öröl.

Mindkét malom az újkor igényeinek megfelelő technikai berendezéssel, lakhelyiségekkel, raktárakkal, vízvezetékekkel és szűrőkkel, vasuti és villanyvilágítási felszerelésekkel és Tischbein-féle kazánokkal van ellátva.

Az árverés eredménye elé érdeklődéssel nézett nemcsak Nagyvárad, hanem ugyszólván az egész ország gazda és kereskedő közönsége. És az eredmény pedig az lett, hogy a malmot a budapesti Garay és Magaziner cég vette meg, s így az új részvénytársaság kénytelen lesz rövid idő alatt vagy feloszlani, vagy nagyobb alaptőkét összehozni.

Az árverésről kiküldött tudósítónk a következőket írja:

Városszerte nagy érdeklődéssel néztek a László-malom tegnapi elárverezése elé, az új részvényesek azért, hogy megkapják-e a telepet, a hitelezők azért, mert főképp a telepek jó értékesítésétől függ, hogy minő quotára számíthatnak.

Az árverés tíz órakor vette kezdetét. Ezt megelőzőleg a telepen a felszámoló bizottság rövid értekezletet tartott.

Az árverésen jelen voltak: Garay Károly, Steiner M. Albert, Aufrecht Mór, Markovics Antal, Hlatky Endre és dr. Guttman Emil a nagyváradai László gőzhengermalom képviselőiben. Földiák Lajos és Kunz Gusztáv a Hunyady-malom képviselőiben. Szabó József, Kugler Albert és Stern Márton a felszámoló bizottság tagjai, Pallay Lajos a régi malom képviselőiben, ezenkívül Mihelffy Adolf, Farkas Izidor, Fleischer Lajos, Markbreit Sándor, dr. Molnár Imre, ifj. Moskovits Mór, dr. Gyémánt Jenő stb.

Az árverést Mezey Mihály közjegyző vezette. Kezéssel 10 óra után előadta, hogy a két malom felszámoló bizottsága által megkeresettél azíránt, hogy a két malom elárverezését vezesse. Majdan meggyőződött arról, hogy az árverési hirdetményes feltételek a hivatalos lapban, három helybeli lapban s ezenkívül hat budapesti és vidéki lapban 3-3 ízben meg-

hirdettetett s az árverésről úgy a részvényesek, mint a hitelezők posta útján értesítettek, az árverést megnyitja.

Felolvasta az árverési feltételeket. (A leltárt felolvasottnak tekintették.)

Steiner M. Albert a feltételek felolvasása után magyarázatot kér az iránt, hogy a pótajánlat esetére, ha valaki pl. ép annyit hajlandó lesz adni, mint az árverésen legtöbb ígérőknek lesz előnye?

Mezey Mihály: mivel sem a kérdés feltételesnek, sem a válaszádnak jelenleg nincs helye, kéri az árverés megkezdését!

Négyen tették le a kir. közjegyző kezébe a pénzt, hogy a malomra jogérvényesen licitálhassanak. Ezek:

1. Garay Károly, ki 62,000 korona értékű magyar korona járadékot deponált.

2. Steiner M. Albert, ki 40,000 korona értékű magyar korona járadékot és 6,400 frt. készpénzt tett le.

3. Földiák és Kunz Gusztáv, kik a Hunyady malom képviselőiben 20,000 frt. készpénzt deponáltak és

Hlatky Endre, ki az új nagyváradai László-gőzhenger malom képviselőiben 32 db. 1000 forintos m. kir. államvasuti kölesönkötvényt deponált 32000 frt. értékben.

Az árverezni szándékozók mindannyian aláírták az árverési feltételeket.

Mielőtt azonban a tulajdonképpeni árverést megkezdték Mezey Mihály kir. közjegyző felvette a kérdést, hogy óhajt-e még valaki hánom pénzt deponálni?

Miután senki nem deponált felhívta az árverelőket ajánlattevésre.

Mezey: A kikiáltási ár 500,000 frt. Rövid paus után Garay Károly megajánlt, **260,000 forintot.**

Altalános esend áll be ez ajánlat után s az új László-malom részvénytársaság képviselői megbízásuk szerint csak 250,000 frt.ig licitálhattak visszavonultak egy mellékszobába tanácskozásra.

Hátra maradt volna még Steiner M. Albert és a Hunyady-malom. De az első miután fentjelzett kérdésére kielégítő választ nem kapott nem vett részt az árverésben.

Majd midőn később Földiák Gyula is kijelentette, hogy csatlakozik a Steiner M. Albert által elmondottakhoz — nem maradt más árverező, mint Garay.

Tizenegy óra 7 perczig senki ajánlatot nem tévén a malom telepek 260,000 forintért a Garay Károly kezébe kerültek, ki azokat mint az újonnan alakuló nagyváradai László gőzmalom alapítója vásárolta meg.

Mezey Mihály megszerkesztvén az árverési jegyzőkönyvet azt az árverelők nyomban aláírták.

Érdekesnek találjuk azt megjegyezni, hogy rögtön akadt nagyváradai pénzesember a ki hajlandónak mutatkozott, és újonnan alakulandó, nagyváradai László malom részvényeiből egy tekintélyes részt jegyezni de Garay kijelentette, hogy a szükséges pénz, már midőn leutazott együtt volt a fővárosban.

## A „Biharmegyei községi és körjegyzők egyetelének” közgyűlése.

— 1895. június 24.

Tegnap délelőtt 10 órakor tartotta a Biharmegyei községi és körjegyzők egyetelének évi rendes közgyűlését a vármegyei ház nagytermében. — A gyűlés megtartása ugyan 9 órára volt kitéve, azonban az érdeklődés oly csekély volt, hogy egy óráig kellett várakozni, míg annyi tag összejött, hogy a gyűlést meglehetett nyitni. Az ülés tárgyait csekélyebb jelentőségű sablonszerű ügyek képezték, mint elnöki jelentés, tisztikar választása stb.

Elvi kérdések eldöntése nem kerülvén tárgyalás alá, nem esoda, hogy az érdeklődés is igen csekély volt. A gyűlés meglehetősen sima mederben folyt le, hevesebb vitát csak is a hátralékos tagdíjak behajtásának módozata és a választások idéztek elő.

A gyűlés lefolyásáról tudósítónk a következőket írja:

Jelen voltak: Nemes Ferenc elnöke alatt Kerekes Gyula főjegyző, Halász Imre pénztárnok, Hollósy Gyula, Vattay Gyula, Ambrózy Márton, Kovács Gábor, Ungvári Imre, Ötvös Gyula, Fekete György, Szokolay István, Bíró László, Kató Ferenc, Körösi Károly, Rack Manó, Király Károly, Osváth Gyula, Vlád József, Roskovics Béla, Dömök Kálmán, Tokay Elek jegyző.

Az elnöki jelentés.

1/41-re járt az idő, midőn Nemes Ferenc elnök az ülést megnyitotta. Üdvözölvén a csekély számban megjelent tagokat, felkéri Kerekes Gyula főjegyzőt az elnöki jelentés felolvasására, Kovács Gábor II-od aljegyzőt pedig a jegyzőkönyv vezetésére.

A jelentés mindenekelőtt kegyeletes szavakkal emlékszik meg az 1894. október 4-ikén elhunyt Beöthy Andor alispánról, kinek az egyetel, különösen pedig a jegyzők, annyit köszönhetnek s kinek emléket ezek folytán indítva-

nem te az élő, kire bizonynyal nehéz az elválás.

— Előtted fekszik a kedves lény, mint lilium, melyet a fürgeteg lesodort éltető gyökéréről.

Lélek nélküli menyaszonya a sírnak, szomorú áldozata angyalian tiszta forró szerelmének.

— Ezt látod és miatta már nem ő, hanem te szenvedsz és talán így gondolkodol: Isten! ki fog felelni neked ez ifjú élet megsemmisítéséért? Kit fog igazságos karod sújtani teremted e remekének ily kora elrontásáért?

— Itt fekszik ő, a kedves lény, előtted a ravatalon. Ráborulok hideg tetemeire, nem sírok most és imádkozni sem tudok, mert szívem összeszorul, a sohaj keblembe jeged. Iszonyu a kín, melyet szenvedek, mely nem talál enyhületet könnyűben, nem zokogásban!

— Tehát nem ő, hanem te szenvedsz, kedves gyermek, s ha mégis szólni tudnál az emberekhez bizonyára szivszaggatóan így szólanál: óh emberek! láttatok-e már hajadont holtan feküdni e ravatalon? Kinek már eltűnt éltető szépsége, szemeiből a tűz kialudt, vonásai eltorzultak, már el nem büvöl senkit, teste hideg s mihamarább el kell dugni egy kis hideg gödörbe, a sírba, az örök nyugalom s egyuttal az örök feledés karjaiba!

— Nem rettent-e el titeket e kép?

— És most gondoljátok el, hogy e hajadon a titeket, ti apja, testvére, rokona vagytok.

Vajjon nem emeli-e ezen körülmény fájdalmaitokat?

— De mondjunk még többet, gondoljátok el, hogy e hajadon maga az angyali jószág volt, szép kinél szebbet a magas rüptű képzelen sem alkothat már, kiben megtestesültek a legnemesebb érzelmek, ki a legdicsőbb szentek egyike volt, úgy, hogy a halál is megtisztelte: nem rontá meg testét.

— Gondoljátok el, hogy ő angyalian szép még a ravatalon is, megmaradt bájos szépsége, szemei még mindig ragyognak, minden kellem előmlik lényén, szerelme legyőzte még a halál sápadtságát is!

— És a midőn e képet lelki szemeitek elé varázsoljátok, képzeljétek el, ha tudjátok, fájdalmait, ki e választott lelket életében összes érzelmeimmel leglángolóbban önzetlenül szerettem!

— Látod, kedves gyermek, a midőn így gondolkodol a ravatal előtt, nem ő, a halott, hanem te, az élő szenvedsz.

— De épen ez az, ami kitépi szivedből az irtózatot s a szeretet nemességének szárnyain fölemelkedhatsz az ő boldogságának magaslatáig.

— Ezen érzelmekből tanulhatsz meg, hogy a kebledben Isten által megszentelt nemes érzelmek tisztaságában mindig rejlik valami csodálatos édesség, mely megédesíti ama szerföltt kintző gyötrelmeket is, melyek az emberi szivben bizonyos okokból néha keletkeznek.

— Mézet készít a méh, pedig fulánkja is van melylyel fájó sebet szúr. Ez igaz. De a méz

azért mindig édes marad és megédesíti a fájdalmat. Azért oly kedves nekünk a fájdalom, bár gyötrelme nagy, ha szeretteinkért szenvedünk. Öröm és boldogság nincs fájdalom nélkül, de ugyanakkor vigasztaló, hogy fájdalom sincsen édesség nélkül.

Igy van ez az igazi, tiszta érzelmeknél, és ép ez okból nincs boldogtalan szerelmem, mert bár látszatra szerföltt boldogtalan teszik azt a csalódások, bár gyötrelme szerföltt nagy, mégis kimondhatatlan boldogság rejlik magában az érzelem tisztaságában, nemességében és ártatlan voltában: épen azért történik, hogy az ilyen érzelem fölemészti a testet mihamarább, mert ez már mennyei érzelem, mit a test nem bír ki, mely ellenállhatlan erővel törekszik az örök élet után, hogy ott boldogságának folytatását elnyerhesse.

— Fájdalmat neki tehát nem a csalódás, hanem azon félelem okoz inkább, hogy megalakított boldogságát, ha még soká marad e földön, elveszitheti.

— Ezért nem lehet visszasírni a halottakat, ezért nem óhajtának ők visszajönni, ezért nem kell a boldogtalanságtól félni a szivökben tisztáknak.

— Te tehát, kedves gyermek, ápd nemes érzelmeidet és higgy a föltámadásban, higgy a halhatatlanságban. Mert ez nem mese. Szived maga azt mondja hogy valóság.

— Igy irtam volna én meg a ravatal előtt e czimű tárczát.

nyozza jegyzőkönyvileg megörökíteni, mit a közgyűlés egyhangulag elfogadott.

Az egylet képviselőjében Vattay Gyula első alelnök és Kerekes Gyula főjegyző résztvettek Budapesten a múlt év augusztus 27-én az »Országos központi jegyző egyesület« évi közgyűlésén, melyen Földváry Mihály Pestmegye alispánja Kaffka László belügyminiszteri osztálytanácsos és dr. Kanyus János belügyminiszteri fogalmazó is jelen voltak, mi azt bizonyítja, hogy a jegyzői kar jogosult mozgalma iránt a legfelsőbb körökben is érdeklődnek.

Az egylet megtette és pedig sikerrel a lépéseket arra nézve, hogy a m. kir. pénzügyigazgatóság részéről a jegyzők különben is túlhalmozott teendőit alapos ok nélkül szaporító, az egyenes és közvetett állami és községi adó hátrányokat évnegyedenként kitüntetett komplikált kimutatás vezetése alól felmentessenek.

Örvendetes körülmény az is, hogy ezentúl nem kénytelen az egylet bérházban tartani üléseit, hanem az alispán szívesége folytán a vármegyeház nagytermében.

Juhos Ferencz egyleti elnök egy negyedszázadot meghaladó üdvös működés után a múlt év folyamán tisztéről lemondva, az elnökségtől visszalépett. Az egylet önkéntes adakozás folytán 116 frtot gyűjtött össze s ebből Lukács István nagyváradi aranyműves közvetítésével Bécsben egy remek aranytollat és masszív ezüst tintatartót készíttetett s azt Juhosnak 1895. január 18-án át is nyújtották.

A magyar országos központi jegyző egyesület elnöksége megkeresést intézett az egylethez, hogy a közigazgatás államosítására vonatkozólag a beküldött 17 kérdő pontra feleletet adjon.

Az egylet ennek folytán gyakorlati tapasztalatokon alapuló véleményeit egy memorandumban összegyűjtve azt megküldte az O. K. J. E. elnökségének.

Jelentőség teljes momentum volt az egylet életében az idei április 8-ki rendkívüli közgyűlés, melyen elhatározták, hogy az állami anyakönyvek vezetéséért az állam által fizetendő tiszteletdíjban a jegyzők, a munkakör nagyságára való tekintet nélkül, egyenlő arányban részesíttessenek, még pedig fejenként 100—100 frtban. Az ezen kérdés elintézésére kiküldött bizottságot a főispán és alispán kedvezően fogadták s így remélhető, hogy az ügy kedvező elintézését fog nyerni.

Budapest 1894. október 28-án egy országos központi községi nyomda részvénytársaság alakulván, kívánatos, hogy a jegyzők nyomtatványait ez intézettől szerezzék be, mivel a nyomtatványok nem csak olcsók és jó papírra vannak nyomva, de ezek használata által a községi közigazgatás is egyöntetűbbé lesz.

Végül elnök a maga és a tisztikar nevében lemond, s kívánja, hogy a kar kebelében az egyetértés és összhang minél erősebb gyökeret verve megteremje a jegyzők anyagi és szellemi emelkedésének óhajtott gyümölcseit.

Ambrózy Márton kéri kinyomatni az állami közigazgatás kérdésében készített elabóratumot.

A gyűlés azonban többek hozzá szólása után elhatározta, hogy mivel ez sokba kerülne s különben is azt a helybeli lapok már egész terjedelemben közölték volt, a memorandum közzétételére felkéretik a »Községi Közlöny« és a torontali »Községi közigazgatás« szaklapok szerkesztőseit.

#### Fénztári számadások.

A pénztári számadások megvizsgálására kiküldött Vattay Gyula, Darabanth Gerő és Hollósy Gyula tagokból álló bizottság jelentése szerint:

Bevétel volt a múlt évben 545 frt 66 kr.  
Kiadás . . . . . 327 » 33 »  
tehát pénztári maradvány: 218 frt 33 kr.

Az országos jegyzői árva alap gyarapodása a múlt évben 390 frt 48 kr. bevételt és 200 frt kiadást tüntet fel, maradvány tehát 190 frt 48 kr. A számadások igazolva lévén a pénztárnoknak a felmentvényt megadták.

Hollósy Gyula indítványára elhatározták, hogy a pénztári mérleget ezentúl mindig a naptári év végével december 31-én fogják lezárni a világosabb pénzkézelés végett.

#### A jegyzők jövedelmének emelése.

Ezután az érmihályfalvai jegyzői kar indítványát vették tárgyalás alá, mely a jegyzői munkadíjak emelését czélozza. Az indítványban ugyanis azt javasolják, hogy ezentúl a következő díjszabályzat legyen érvényes:

A végrendeletekért 200 frt: 1 frt, 600 frtig 2 frt, 1000 frtig 3 frt; ezer frton felül minden 500 frt után 1 frt, úgy azonban, hogy az összes munkadíj 10 frtot, túl nem haladhat; nem irodában készült végrendeletek után napdíj és fuvardíj felszámítható.

Adásvevési szerződéseknél 50 frtig 1 frt.  
50—200 frtig 1 frt 50 kr.  
200—500 frtig 2 frt.  
500 frton felül bármely összegig 3 frt.

Kötelezvény írásáért 500 frton felül minden 100 frt után 20 kr.

Leltár felvételért 20—50 frtig 50 kr.  
50—100 frtig 80 kr.  
100—200 frtig 1 frt 50.  
200—500 frtig 2 frt  
500—1000 frtig 2 frt  
1000—2000 frtig 3 frt  
2000—10,000 frtig 5 frt.

leltári másolatokért ivenként 25 kr.

Tuladonjogot illető telekkönyvi kérvényekért 500 frtig 1 frt 50 kr, 1000 frtig 2 frt, térrajzért parcellánként 10 kr. Nyugtatványokért és elismervényekért 50 frtig 30 kr, 100 frtig 50 kr, 300 frtig 70 kr, 500 frtig 1 frt.

Haláleset felvételekért hivataloknak és kiskorúaknak ingyen, magánfeleknek ivenként 50 kr. díj fizetendő.

Az érvényben levő, de itt nem említett díjjegyzék egyéb tételeit módosítani nem kívánják. Az állandó választmány azt javasolja, hogy az indítványt a küszöbön levő közigazgatás államosítása miatt a napi rendről vegyék le.

Ambrózy Márton nem helyesli az állandó választmány javaslatát, mivel a jegyzők nagyon is rászorulnak a jövedelem emelésére.

A közgyűlés azonban tekintettel arra, hogy nem valószínű, miszerint a belügyminiszter és a vármegye bejegyzését adja a tervbe vett díjjegyzék felemelésbe, az állandó választmány javaslata értelmében határoz.

#### A tagdíjak beszédese.

Nagyobb vitát keltett a tagdíjhátralékosoktól a pénz mikénti beszédésének kérdése. Az egylet összes pénzforgalma ugyanis csak mintegy 500—600 frtot tesz, mégis a tagdíj hátralékok összege 668 frtra rúg. Ez abnormitás megszüntetésére a közgyűlés elhatározta, hogy a tagok még egyszer felszólíttassanak, hogy tagdíj hátralékokukat 60 nap alatt befizessék, mivel ellenesetben per útján fogják behajtani a követelést.

#### A választások.

Ezután következett tárgysorozat szerint az új tisztikar megválasztása.

Elnök a szavazatszedő bizottság elnökének kinevezi Darabanth Gerőt, tagoknak Ungvári Ferenczet és Biró Lászlót.

A megejtett titkos szavazásnak a következő eredménye lett:

Beadatott összesen 20 szavazat.

Elnök: Kerekes Gyula.

I. alelnök: Darabanth Gerő.

II. alelnök: Osváth Gyula.

Főjegyző: Kiss Béla.

I. aljegyző: Hollósy Gyula.

II. aljegyző: Biró László.

Pénztárnok: Ötvös Gyula.

Választmányi tagoknak az eddigiek lettek megválasztva, csupán a következő kerületekben történtek változások: az élesdi járásban Weselényi Ferencz és Rack Manó, a margittai járásban Kovács Gyula, a mezőkeresztesi járásban Dömök Kálmán, a cséffai járásban Bogdán Andor és Toperczer József lettek megválasztva.

A jegyző szigorló bizottságba rendes tagoknak beválasztottak: Vattay Gyula és Halász Imre, póttagnak: Rezey Gusztáv.

Kerekes Gyula elnök köszöni a belehelyezett bizalmat, de rendkívül nagy mérvű elfoglaltsága miatt kénytelen állásáról lemondani.

Hasonlóképp lemondott Osváth Gyula is II. alelnöki állásáról agg korára való tekintet-

ből. A közgyűlés azonban az ismételve megújított lemondásokat nem fogadta el, mire Kerekes újra bejelentette, hogy lemondásához ragaszkodik s azt írásban is be fogja jelenteni.

Ismételt rábeszélések után végre ideiglenesen elfogadta az elnökséget s átvette Nemes Ferencz elnöktől az egylet pecsétjét.

Egyéb tárgy nem lévén, a közgyűlés 3,1 órakor véget ért.

#### NAPTÁR.

— Junius 25. —

Kedd, Róm. kath. Vilmos hv. Prot. Vilmos. Gör. kel. június 13. Aquilina. Izr. Tham 3.

Nap két 3 óra 53 p., nyug. 7 óra 39 p. Hold kette 6 óra 19 p. nyug. 10 óra 5 p.

Jun. 25. A biharmegyei régészeti egyesület választmányi közgyűlése d. u. 5 órakor.

„ 25. A Szent-László-nyomda részvénytársaság közgyűlése d. u. 5 órakor a Szent-József intézet dísztermében.

„ 26. A nagyváradi koldusápoló és gyermekek menedékház egylet közgyűlése d. u. 5 órakor.

„ 30. A nagyváradi iparos ifjak önképző-körének nyári táncestélye a Rhédey-kerti lövöldében.

Julius 6. A nagyváradi ker. ifjak körének táncvizsgálma a Polgári lövölde helyiségében.

„ 13. A 48-as népkör táncmulatsága a Rhédey-kertben.

#### UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,  
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,  
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,  
Kutasi D. papírkereskedésében Uri-utca,  
Pauker Dániel papírkereskedésében Kis-piacz,  
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca,  
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.

Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota, Nagypiacz.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

#### \* József főherczeg Nagyváradon.

József kir. herczeg ő fensége július 4-én este városunkba érkezik s 5-én estig leszünk szerencsések a magas vendéget körünkben tisztelhetni. A legnépszerűbb főherczeg ezuttal is a püspöki palotában fog lakni, mint bibornok-püspökünk mindig nagy örömmel fogadott vendége.

\* A pápa új enciklikája. A pápa a napokban boesátja közre Unitatis christianae religionis kezdetű enciklikáját, melyben buzdítja az egyiptomi katolikus koptokat, hogy maradjanak meg továbbra is buzgó hitőkben, a disszidens koptokat pedig felszólítja, hogy tegyenek eleget hitű honfitársaik óhajának és térjenek vissza a kath. egyházba.

#### \* A kisszántói nábob magyar honpolgár.

Báró Königswarder Hermann kisszántói nagybirtokos folyó hó 23-án Szunyogh Péter biharmegyei alispán kezeibe letette a magyar honpolgári esküt. Most midőn jogilag is magyar lón a nemeslelkű főúr, ki szivre s nyelvre, melyben él a nemzet, már régóta magyar: hazafias örömmel csatlakozunk az őszinte üdvözlőkhöz s szívből kívánjuk, hogy sokáig legyen boldog a magyar hazában s viszont személyesen s nemzettségével sok fényt, dicsőséget árásszon a magyar hazára!

\* Honvédek a milleniumon. Az ezredéves jubileumi ünnepeken a szabadságharc még élő bajnokai is méltó részt akarnak venni. E czélból a csanádmegyei honvédek mozgalmat indítanak és felhívják az összes honvédegyleteket, hogy a jubileumi ünnepek alkalmával az egyöntetű képviseltetés czéljából tartsanak gyűlést és hozzanak ez ügyben határozatot.

#### \* Bibornok kisszántói látogatása.

Schlauch Lőrincz bibornok-püspök vasárnap délután kíséretében Fetser Antal szentszéki jegyzővel kisszántóra kikocsizott a báró Königswarder család látogatására s kedves otthonában üdvözölte a nemes bárót, mint magyar honpolgárt. Hazajövet a vasúti állomáshoz hajtatott

a bibornok az esti gyors vonaton Erdélybe Nagyváradon átutazó József kir. hűrczeg ő fensége üdvözlésére.

\* **Az ezredorvosok vizsgái.** Az ezredorvosok eddig nem voltak arra kötelezve, hogy előléptetésük előtt vizsgát tegyenek. Ezt a kedvezményt most elvette tőlük a hadügyminiszter. Nem régen ugyanis egy rendelet jelent meg, mely szerinte mind azok az ezredorvosok, kik a törzsorvosi rangra aspirálnak, magukat vizsgának alávetni tartoznak. A hadügyminiszter legutolsó rendeletével szabályozza is eme vizsgákat, melyek ez évben november 4-én, 13-án és 25-én lesznek. Az első és harmadik terminus mindegyikére 28 ezredorvost, a második terminusra pedig 23 ezredorvost hívtak be.

\* **A betegsegélyző pénztárak tanulmányozása.** A betegsegélyző pénztárak statisztikai kimutatásai a különböző kezelési rendszer folytán nem felelnek meg a kívánalomnak, ezért a kereskedelmi miniszter tanulmányuttra küldte ki dr. Vizneker Antal miniszteri segédtitkárt, hogy a nagyobb központokon a pénztári tisztviselőkkel folytatandó tárgyalás alapján tegyen javaslatot a kezelés lehető egyöntetűségére nézve. Ennek lenne meg az 1897-ben az a praktikus haszna, hogy az országos statisztikai hivatal megbízható adatokat dolgozhatna fel az évi kimutatásban. Dr. Vizneker tegnap érkezett Nagyváradra és egész délelőtt a kerületi, délután az ipartestületi betegsegélyző pénztárakban vette beható vizsgálat alá az ügykezelést. A miniszteri kiküldött — mint értesülünk — látogatást fog tenni Nátafatussy és Sipos Orbán tanfelügyeknél, valamint Bozóky kir. jogakadémiai igazgatónál is, akikkel szintén a tanügyi statisztikát illetőleg fog konferálni, amennyiben jövőre a tanügyi statisztikát is az országos hivatal szándékszik összeállítani. Dr. Vizneker holnap a szomszédos fürdőket tekint meg és innen Kolozsvárra utazik.

\* **A hercegprimás válasza a vörös-kereszt-egyletnek.** A vörös-kereszt-egylet az igazgató választmányába választotta nemrégiben Vaszary Kólos hercegprimást, a ki arról értesítette az egyesületet, hogy a tisztséget köszönettel fogadja, s kijelentette, hogy az egyesület nemese czélját nemcsak szóval, de tettel is előmozdítani iparkodik.

\* **Fürdőző főpapok.** Pável Mihály nagyváradai gör. kath. püspök a tegnapi napon Biharfüredről haza érkezett s holnapután hivatalos ügyekben Budapestre utazik, honnan a nyári időnyre Szlatinára megy fürdőzni. — Samassa érsek Herkulesfürdőbe, — Dessewffy püspök mult évi bérmautja közben szenvedett lábtörésének gyógyítása végett Mehádiára utazott.

\* **Doktorátus és szigorlat.** Sebestyén Emilt, Sebestyén Lajos nagyváradai takarékpénztári tisztviselő fiát, budapesti kir. törvényszéki joggyakornokot a napokban avatták fel a budapesti kir. tudomány-egyetemen a jogtudományok doktorává. Örléy György ügyvédjelölt szintén a napokban tette le az első szigorlatot fényes eredménnyel.

\* **Katonai hír.** A debreczeni 39. gyalogezred Nagyváradon tartózkodó két századának parancsnoka, Fülöp őrnagyot áthelyezték Debreczenbe s helyére Csák őrnagyot helyezték Nagyváradra.

\* **Uj aligazgató a nagyváradai papnövelében.** Révész Lajos, a szent-József intézetnek éveken át volt tanulmányi felügyelője, a papnövelde aligazgatójává s a helybeli fogháznál a róm. kath. vallású foglyok lelkészévé nevezetett.

\* **A megyei szolgabírók beosztása.** Biharvármegye főispánja, dr. Beöthy László tegnap küldte le az alispánhoz azon átiratát, a melyben a június hó 19-én megválasztott szolgabírókat járasonként beosztotta. Ezenkívül több szolgabíró t saját kérelmére egyik járásból a másikba helyezte át. A beosztás a követ-

kező: a központi járásba Bige György eddigi belényesi tb. főszolgabíró; a belényesi járásba Beöthy Dávid szolgabíró és Szathmáry Király Andor szalárdi volt szolgabíró; a margittai járásba Horváth Endre és Verner Kálmán szolgabírók; vaskóhi járásba Fónagy Endre nagyszalontai volt szolgabíró; szalárdi járásba ifj. Markovits Károly s végül Csánády Jenő eddig vaskóhi volt szolgabíró a nagyszalontai járásba lett áthelyezve.

\* **Halálozás.** Részvétel vettük a hírt, hogy egy reményteljes ifju Jerzsák Ágoston élte tavaszán, pályájának kezdetén, hosszas, kínos szenvedés után meghalt. Elhunytát nagyszámu előkelő rokonság gyászolja. A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Jerzsák Ignác és fia Arpad az összes rokonság nevében is mély fájdalommal tudatják a legjobb gyermek és testvérnek Jerzsák Ágostonnak életének 19.ik évében f. évi június hó 24-én, hajnalban 3 óraker hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult hűlt tetemei f. évi június hó 25-én délután 5 óraker fognak a r. kath. egyház szertartásai szerint Staroveszky-utca 160. sz. háznál beszenteltetni és az olasz közsirkertben elhelyeztetni. Mely végtisztességtételre az elhunytak rokonai és barátai tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1895. június 24. Béke hamvairal!

\* **Ovoda Szaniszló püspök alapítványából.** Tudvalevő, hogy Szaniszló Ferenc néhai latin szertartásu nagyváradai püspök egy városi kisedővoda létesítésére alapítványt tett. Az alapítvány kamatai annyira megsaporodtak, hogy a nemes lelkű főpap óhaját nemsokára teljesítheti a város, a mennyiben az alapítványról kiállított oklevél már jóváhagyva visszaérkezett tegnap a vallás-és közoktatásügyi minisztertől.

\* **Holttest az utcán.** Márián János nagyváradai lakos szombaton este felvette fizetését a reáliskola építésénél alkalmazott felügyelőtől és haza felé távozott. Családja azonban hiába várta, mert a szerencsétlen embert vasárnap hajnalban a nagypiaczon a Hodán-ház előtt halva találta Moldován András rendőr. Gyilkosságot sejt a rendőrség, mert a hullának lábairól lehúzták a eszmat és a kivett fizetése sem volt meg. A nyomozást Szabó Gábor rendőrbiztos vezeti.

\* **A nagyváradai «Erzsébet árvaház» sorsjátéka.** A belügyminiszter tegnap érkezett leiratával tudatja, hogy a nagyváradai és a biharmeri nőegylet «Erzsébet» leányarvaháza javára engedélyezett tárgysorsjátéknak még a folyó évben leendő megtarthatását a pénzügyminiszter megengedte. A huzásra politikai biztosul ifj. Rimler Károly rendőrkapitányt küldte ki a polgármester.

\* **Jóváhagyott zárszámadás.** A keresk. miniszter jóváhagyta a Lederer és Kálmán-féle szeszgyár és szeszfinomító részvénytársaság gyári betegsegélyző pénztára 1894. évi zárszámadását.

\* **Millenium, mire fognak még téged kiaknázni?** Az orsz. színész-egyesület igazgató tanácsa, mint a vidéki színészet központi vezetősége kérvényt adott be a városok hatóságaihoz, illetve közönségéhez, melyben az időrelidőre ott működő szintársulatot megfelelő, az évi költségvetésbe is felveendő segélyben részesítését kéri, hogy ez által a városok a vidéki színészet színvonalát emelve, működését elősegítsék s biztosítsák, esetleg állandósítsák előmozdítsák. Az e czimen megszavazandó összeget már a jövő évi költségvetésbe felvenni kéri az ig. tanács, hogy a *millenium dícső ünnepe alkalmából* a vidéki színészet ügye kellő méltatást és fellendülést nyerhessen. — Azt hisszük, a város közönsége megelégszik azzal az áldozattal, a mit a legközelebb lefolyt közgyűlésen a színészet érdekében hozott, vagyis a vidéki színészet előrehaladhatása végett a színház felépítésére 328 ezer forintot szavazott meg, s nem engedi magát üres szólások, frázisok által félrevezettetni.

\* **Eljegyzés.** Goldberger Lajos helybeli fiatal iparos, eljegyezte Schlesinger Dávid helybeli polgár kedves leányát, Mariska kisasszonyt.

\* **Póstai kézbesítői kör megváltoztatása.** A nagyváradai m. kir. posta és távirdaigazgatóság tegnap arról értesítette az alispánt, hogy Lunkászprie és Szitány községeknek póstai kézbesítő körét folyó évi július hó 1-től a robogányi körbe helyezte át.

\* **Csendőreink május havi működése.** A m. kir. III. kerületi csendőrparancsnokság a folyó évi május hóban Biharvármegye területén kifejtett működéséről a következő kimutatást állította össze: Letartóztattak 12 egyént; bejelentettek 42 egyént; kihágásért bekísértek 29 egyént.

\* **Állategészségügyi kimutatás Bihar-megyéről.** A földmivélsügyi értesítő legujabban megjelent számában olvassuk az állatok egészségügyi kimutatását vármegyénként összeállítva. Ezek között Biharvármegyében lépfene előfordult 4 községben; Veszettség 10 községben; Takonykór és bõrfereg 4 községben; Rühkór 1 községben; Sertésorbáncz 4 községben; sertésvész 10 községben. Végül adja a kerületi állatorvosok azon jelentéseit, amelyekben jelzik, hogy Biharvármegye területén a különféle állat betegségi járványok már egészen szűnőfélben vannak.

\* **Vizsgálatok az italmérő és elárusító üzletekben.** A m. kir. belügyminiszter elrendelte, hogy a szesz italok kimérésével és kis mértékben való elárusításával foglalkozó üzletekben a rendészeti hatóságok által tartandó vizsgálatokról vizsgálati ívek vezetessenek, hogy azok rovatainak kitöltése által a tartott vizsgálatok megtörténtéről bármikor meggyőződés szerezhető s az elrendelt intézkedések foganatosítása ellenőrizhető legyen. Ily vizsgálati ívek vezetése a pénzügyi hatóságoknak is kötelességévé tétetett.

\* **RENDŐRI HIREK. Ellopott ruhatár.** Hankovits Ferenc p.-szöllősi lakostól szombaton éjjel 250—300 forintra értékelhető ruhatárát ismeretlen tettesek ellopták. Káros feljelentése alapján Nagyváradon is kutatják a tolvajokat. — **A nagyvásár és a közbiztonság.** A nagyváradai országos nagyvásár — tekintve a sertészarlatot — elég sikerültnek jelezhető. A közbiztonságot csak kisebb jelentőségű esetek zavarták meg. Zsebelés is csak egy esetben történt. Pereze Antalnak lopták el a pénzes tárczáját.

#### Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2:12, 7:08, 1:48, 7:15, 8:42.	Budapest felé 2:26, 8:43, 11:04, 11:32, 2:22.
Kolozsvárról 2:19, 10:44, 11:17, 8:00, 8:38.	Kolozsvár felé 2:20, 7:15, 2:06, 3:58, 12:05.
Szegedről 8:30, 9:32, 5:30.	Szeged felé 4:25, 7:30, 10:20.
Aradról 9:32.	Arad felé 4:25.
Vaskóh-Belényesről 11:05, 9:09.	Belényes-Vaskóh felé 4:25, 1:48.
Gyoma-Kótról 10:05, 8:00.	Kót-Gyoma felé 6:55, 1:40.
Érmihályfalváról 8:10, 9:14.	Érmihályfalva felé 6:45, 4:35.
Szent-László és Félix fürdőből 8:15*, 10:10, 3:37*, 6:20, 8:55, 10:54*	Szent-László és Félix fürdőbe 6:40*, 8:39, 2:05* 4:45, 7:20, 9:19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A \*-gal jelölt vonatok csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

## T A N Ü G Y.

### Értesítés.

Az alsófoku kereskedelmi iskolán 1894—95. tanév végén az évrő vizsgálatok június hó 26. 27. és 28-án délután 5—7 órákban fognak megtartatni.

Osztályozás közlése és bizonyítványok kiosztása július hó 7-én vasárnap fogd.e. 10—11 órában megtörténni.

Az igazgatóság.

## IRODALOM.

**Meghívó.** Az erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulat 1895. évi XVIII. rendes közgyűlést július 2-án, d. e. 10 órakor tartja Gyulafehérvárra, a püsp. lyceumban, melyre a t. tagokat s a Társulat ügye iránt buzgólkodókat tisztelettel meghívjuk. A közgyűlés tárgyszorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Alkalmi felolvasás. 4. Számadások megvitatása. 5. Szerkesztők és ellenőr választása. 6. Indítványok. (Melyek a gyűlés előtt 24 órával az elnökségnél bejelentendők.) Gyulafehérvár, 1895. június 20. Dr. Tódor József, elnök. Bálinth György, titkár.

## EGYLET.

### A nagyvárad kerületi betegsegélyző pénztár ülése.

— június 23. —

A nagyvárad kerületi betegsegélyző pénztár igazgatósága vasárnap délelőtt tartotta meg Stern Herman alelnök elnöklése alatt rendes havi ülését. A legutóbb tartott ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után tudomásul vette és magáévá tette az igazgatósági állandó bizottság határozatait, s ezen bizottságba a jövő havi ülésig Basch Lőrincz igazgatósági tagot választotta be.

Titkár jelentését a postatakarékpénztár cheque és clearing forgalmába történt belépésről helyesléssel fogadta, jóváhagyta titkár intézkedéseit a tatarosi gyártelep elszámolása tekintetében; valamint arra nézve is, hogy Vaskóhn Dr. Popovics Miklóst nevezte ki pénztári orvosul és Virágh László gyógyszerészt a pénztár bizalmi férfiakul.

Stern Dezső váronkolyosi ipartelep tulajdonos ajánlatát kedvezően intézte el, s megbizta titkár, miszerint nevezett teleptulajdonossal a szerződést az adott utasítások alapján kösse meg s annak megtörténtéről a legközelebbi ülésben tegyen jelentést.

Az ülés 8—16. sz. tárgyszorozatát a szűkebb körű bizottság elbírálására bizván, tudomásul veszi az igazgatóság titkár jelentését a tagállományról és a múlt havi bevétel és kiadásokról. Ezen jelentésből kifolyólag a pénztárnak volt f. é. május végével: 3631 férfi, 211 nő, 1362 tizennyolc éven aluli, 89 önként belépő 177 csoportban biztosított összesen 5470 tagja. Bejelentett a folyó évben 2855 tag, kilépett 2504 tag a szaporodás az előző hónapozatához hasonlítva 464.

Bevétel volt májusban: Járulékok ezimén 4811-02 fil. Belépési díjak 3 kor., pénzbüntetések 36 kor., egyéb bevétel 44 kor. 38 fil., összesen 4894 kor. 40 fil.

Kiadás: Segélyezésre 3547 kor. 17 fil. kezelés és felszerelési költségekre 1212 kor. 98 fil., összesen 4760 kor. 15 fil.

Pénztári maradvány az ápril havi egyenleggel együtt 950 kor. 40 fil.

A bevétel f. é. 5 első hónapjaiban 23995 kor. 95 fil., a kiadás ugyanez idő alatt 23045 kor. 58 fillért tett ki.

Miután az igazgatóság még Sarkadi Ignác pénztárosnak egészsége helyre állítására kért 4 heti szabadságát megadta, s titkár indítványát a pénztár ingóságának tüzár elleni biztosítását illetőleg elfogadta, az ülés még néhány kevésbé fontos ügy letárgyalása után déli 12 órakor véget ért.

**A biharmegyei és nagyvárad régészeti és történelmi egyesület választmányi ülése.** A biharmegyei régészeti egyesület ma d. u. 5 órakor az egyesület saját helyiségében választmányi közgyűlést tart, melynek tárgya lesz az új múzeumépület homlokzatára teendő felirat meghatározása és a szépítési egyesület átiratának tárgyalása a múzeumkert parkírozása tárgyában.

## Sport.

**Céllövészet:** A polgári lövőházban f. hó 2—16 és 23-án tartott lövészeteken kilövetett mély lövésekre 660 lövés 272 feketében 404 körrel, körlövészekre 120 lövés.

Szeget lőtt ifj. Rimler Károly, négyeseket lőttek: Mezey Mihály, nyolczat, ifj. Rimler Károly háromat és ifj. Tóth Ferencz kettőt. Díjat nyertek mély lövésekre ifj. Rimler Károly, Mezey Mihály és ifj. Tóth Ferencz.

### A Sebes-körös vízszabályozó és ármentesítő társulat ülése.

A Sebes-körös vízszabályozó és ármentesítő társulat f. hó 24-ik napján választmányi és közgyűlést tartott, melyen jelen voltak: Gr. Csáky Lajos társ. elnök, Örley Kálmán társ. alelnök, Bagdi Benedek, Fleischer Miksa, Dr. Fazekas Imre, Hoffmann Mihály, Hajduska Emil, Király Ferencz, Kovács Gyula, Mártonfi Gyula, Madary István, Megyeri József, Nagy István, Dr. Pap József, Lakatos Antal, Parag Lajos, Polgár József, Pálfi Balázs, Szabó Ferencz, Schwarz Ferencz, Steinbach Ervin, Tokay Viktor, S. Varga Sándor, Weiszlovits Gyula, társulati tagok, továbbá Steinecker Gábor kir. főmérnök, miniszteri megbízott, Pekanovics Imre társ. ig.-főmérnök, Tabéry Armin társ. szakasz-mérnök, Ficzek Lajos társ. titkár.

#### A társulati nyugdíj intézmény.

A társulati nyugdíjszabályzatot jóváhagyó miniszteri intézkedés tudomásul vétele mellett elhatározatott miszerint a társulati nyugdíjintézmény f. évi jul. 1-ével életbe léptetik, egyúttal a megerősített nyugdíjszabályzat 28 §-a értelmében a nyugdíjbizottság Gr. Csáky Lajos társ. elnök, Pekanovics Imre társ. igazgató főmérnök, Hlatky Endre, Hoffmann Mihály és Madary István személyében megalkottatott. A kapcsolatosan benyújtott tisztviselői közös nyugdíj-intézmény alapszabálytervezetere — minthogy e tervezetben foglalt feltételek egy a társulat, mint tisztviselő és általában alkalmazottaira nézve határozottan sokkal hátrányosabbak, mint a társulati már miniszteri megerősített nyugdíjszabályzatok feltételei, másrészt pedig tekintve, hogy a közös nyugdíjintézmény szervezése közel egy évtized óta szervezés alatt áll és még ma sem tudhatni, hogy mikor fog ez életbe léptethetőre készleni — kimondatott, hogy abba a társulat ezúttal belépni nem kíván.

#### Folyó ügyek.

A mennyiben az országos kat. főmérnök által a társulat árterületei is érintetnének, utasított ig. főmérnök, hogy a helyszínelő községek támogatására legyen és a szükséghez képest a társulat érdekeit ez irányban is érvényre emelje.

Tudomásul vétetett a társulat gátvédelmi szabályzatának módosítását elrendelő miniszteri rendelet azzal, hogy a mai helyzetnek megfelelőleg elkészített gátvédelmi szabályzat elbírálás végett az őszi közgyűlés elé lesz terjesztendő.

Nemkülönben tudomásul vették a földmívelési miniszternek a belvizek levezetése céljából szükséges töltés átvágások iránti intézkedések jogkörét megállapító intézkedését is.

A számvizsgáló bizottság jelentését, miszerint az 1894. évi pénztári számadást minden tekintetben helyesnek és helyesen okmányoltnak találtak tudomásul vették azzal, hogy a számadás bevételi és kiadási tételeit az előiránnyal összehasonlító kimutatás a földművelési miniszteriumhoz felterjesztendő a 28569 frt. 17 kr. pénztári maradvány pedig a f. évi számadásra bevételezendő lesz.

Igazgató főmérnöknek a f. évben lefolyt árvízről szóló jelentése, mely szerint a szokotlan hosszan tartó és rendkívül magas vízjárás mellett is az érdekeltség s minden nagyobb károsodástól megóvatott-helyeslő tudomásul vétetett, a védekezés sikerének biztosítása tekintetében tevékeny részt vett főszolgabírák és választmányi tagoknak jegyzőkönyvi elismerés szavaztatott.

A belvizeszabályozási munkálatok előhaladását feltűntető jelentés tudomásul vétetett s a kivitelnél szükségesnek mutatkozott módosítások tekintetében előterjesztett ig. főmérnöki javaslatok elfogadtattak.

A balparti belvizrendezési tervek miniszteri megerősítése tudomásul vétetett s igazgató fő-

mérnök utasított, hogy e munkálatokat is a jóváhagyott tervek alapján mielőbb foganatosítsassa.

Hely adatott Szeghalom község kérelmének is, mely szerint a nagy és kis kerekári és poltrápi területek belvizmentesítését kérelmes.

A belvizrendezési költségek viselése, valamint az árterfejlés alapján újonnan bevont árterteherviselési időpontjának megállapítása tárgyában Lukács Antal érdekeltségi tag részéről beadott indítvány alapján kimondatott, miszerint a belvizrendezési költségek viselése tekintetében a társulati közgyűlés 1892. január 9-ik napján 3. sz. alatt hozott határozatával intézkedett, mely intézkedés miniszteri megerősítést is nyervén, annak megváltoztatására indok nem lévén, az említett jogerős határozat fentartandó.

Az újonnan bevont árterteherviselési időpontjával pedig az árterfejlés műszaki munkálatainak miniszteri megerősítés kinyerésének ideje állapított meg akként, hogy a teherviselés 1893. évi január 1-től veendő kezdetű.

A jobbparti felső szakasz területeinek árterbe vonására az 1881. évi nagy víz alapul vétele mellett készített vízkivétési tervezet elfogadtatott és megerősített végett a földművelési miniszterhez felterjesztetni rendeltetett.

A szeghalomi r. k. lelkészi hivataltól kisajátított területre vonatkozó szerződés jóváhagyatott és a megállapított kisajátítási összeg kiutalványoztatott.

Péter András fizetési halasztás iránti kérvényének hely nem adatott.

László József vízmesterről kiképzetésével kapcsolatos költség megszavaztatott azzal, hogy nevezett kötelezni tartozik magát arra, hogy kiképzetése után 10 évig a társulat szolgálataiban maradjon.

## SZÍNHÁZ.

### Heti műsor.

Keddén: *Az Új ország.* Színmű.

Szerdán: *Párisi regény.* Fenyvessy E. ur fellépésével.

Csütörtökön: *Diamond.* Fenyvessy Emil ur fellépésével.

Pénteken: *Három testvér.* Fenyvessy Emil ur utolsó vendégfellépésével.

Szombaton: d. u. *Dobó Katinka.* — Este: *Paraszthasítélet.* Opera és *Tél apó.* Dramolette itt először.

Vasárnap: d. u. *Gazdag szegények.* — Este: *Éjjel az erdőn.*

### Rip-Rip.

Vasárnap délutáni előadásban került színre Planchette Róbert örökszép és kedves zenéjű operettje: Rip-Rip.

A czímszerepet Hunyady játszotta igen jól, mert úgy énekéről, mint játékaról csak elismerőleg nyilatkozhatunk.

R. Réthy Laura (Lisbeth) épp ugy most, mint mindig nemcsak kitünően énekelt, de kedvesen játszotta meg kettős szerepét.

Balassa, Solyom, Sz. Bartsch Aranka, Mezey kisebb szerepeikben megállták helyüket, a kar is megfelelt.

Az előadást daczára, hogy délután volt, igen szépszámu közönség nézte végig, mi csak azt bizonyítja, hogyha az igazgatóság egy kicsit több súlyt fektetne rájuk, közönségünknek mintegy szórakozására válna a délutáni színházba járás.

### A dolovai nábob leánya.

Nem tudjuk eldönteni, hogy Herczegh Ferencznek híres színműve, avagy Fenyvessy Emilnek, a vendégművészeknek fellépte vonzotta-e azt a szépszámu és kiválóan intelligens közönséget a színházba. Valószínűleg mindkét tényező közreműködött e fényes siker elérésére. Közönségünk azon helyes gondolkodására mutat, hogy jó darabot csak jó előadásban lehet igazán élvezni.

Fenyvessy Emil mindenkor híres volt e szerepében. Többször volt alkalmunk tapasztalni, hogy azt a kiváló routint, könnyedséget, amik Fenyvessy játékát rendszeren jellemezn

szokták, Tarján Gida szerepében juttatja leginkább érvényre. Adózott is neki közönségünk annyit — tapsokban, amennyit megérdemelt híres alakításáért.

Angyal Ilka a legapróbb részletekig kidolgozta nehéz szerepét. Alakítása, a melyet hajszálalig összevágó mimika, mérsékelttség és helyes felfogás jellemeztek, közel járt a tökélyhez.

Delli Emma olyan temperamentumos volt mint mindenkor. Gál, Balassa, Tompa és Szendrey nem csak mellő, hanem kitűnő partnerei voltak a vendégművészeknek.

### Váljunk el!

Hogy egy szellemes darab szellemes előadásban mily kitűnő élvezetet tud nyújtani, arra fényes bizonyosság a tegnapi előadás.

A szípközönség szellemessége, mely a darabban és az a kellemes díszkrézió, mely az előadásban nyilvánult, egyformán elragadt mindenkit.

Igazán feltűnő volt, hogy Delli Emma és Fenyvessi Emil mily kitűnő művészi kettőst alakítottak. Az előbbinek kedves temperamentumát kiegészítette az utóbbinak majd nyugodt, majd élénk eleganciája, könnyed előadása és distinguált modora. Delli Emma elejétől végig a lehető legkedvesebb és legtermészetesebb volt, oly annyira, hogy ilyenek — a mivel pedig sokat mondunk — kevésszer látnk. Fenyvessi inkább a II-ik felvonás közepétől volt elemében, az ő művésztének inkább megfelel az a könnyed, elegáns modor, mely szerepét az említett ponttól kezdve jellemzi.

Szendrey és Balassa különösen az előbbi, eltekintve némi túlzásoktól, igen jól játszottak.

**Műsorváltozás.** Csátár Győző rekedtsége miatt hirdették »Faust« opera elmarad. Helyette Sardou érdekes határozat jelenetekben gazdag társadalmi színműve: »Az új czéga« kerül színre, amelyben Fenyvessi Emil ur folytatja vendégszereplését, »De Marsille« szerepében, mely a fiatal művészek egyik legszebb alakítása. — E kiválóan gondos és jellemzetes ábrázolás méltán kellett figyelmet. — A színmű a legjobb szereposztással kerül színre. Fenyvessi uron kívül Angyal, Rónaszékiné, Delli, Bácsné, Novák, Tompa, Balassa, Gál, Bács, Szendrei, Déri, Solyom és Ligeti játszik a főszerepeket és nagy ambícióval kívánnak e szép darabnak sikert biztosítani.

**A holnapi előadás.** Holnap Feuillet »Egy párizsi regény« című színművet adják a színpadon. Chevril báró bravúr szerepét Fenyvessi ur fogja játszani. A jeles színmű itt már régen került színre és a mostani reprise alkalmával bizonyára a legélénkebb érdeklődéssel fog találkozni.

**A parasztbeesület.** Mascagni nagy hírű operája szombaton kerül színre. A színpadi próbákat már megkezdették. Az igazgatóság új díszletet és jelmezeket készített a darabhoz.

## REGENY-CSARNOK.

### Későn.

Robinson F. W. után: M. J.

14

(Folytatás.)

Travers Benjámint figyelmeztette az öreg, hogy Sef hetenkint többször jár ki valakivel: szerette volna tudni, hogy kivel.

— Ej, ha olyan kíváncsi vagy, úgy kérdezd meg magát a leányt: ő bizonyosan legjobban fogja tudni! — vélekedék az atya mosolyogva.

Ben ezt nem is mondatta magának kétszer, de ez esetben nagyon megjárta kedvesével!

Ez egyszerűen kijelentette, hogy sokkal jobb lesz, ha a saját dolgaival törődik: ő sem kérde, hogy tölti el szabadidejét Ben.

Szegény Ben! Neki nem volt más gondolata, mint hogy dolgozzon és pénzt keressen, hogy életének kedves álmát megvalósíthassa és Sefet, mint feleségét hazavezethesse!

A különöz Dudley a kis divatárusnő »barátságára« folytán oly boldognak érezte magát, mint talán még soha.

Minél jobban megismerte őt, annál inkább szívébe zárta s végre odáig jutott, hogy minden gondolatát e leány tölté be s csak az ő társaságában érezte magát jól.

Büszke volt Sefre, ki egyszerűen és izlése-sen tudott öltözködni, mint akármelyik lady s mindig vig, eleven volt s rövid ismeretségük után is beszédmodorában annyira megfinomult, hogy az ő társaságában, minden oly kifejezést elkerült, mely az ő körében használatos volt.

Röviden Sef Dudley előtt a leggyönyörűbb s a legtanulékonyabb teremtsének tűnt fel!

Ekkor még nem vallotta be magának, hogy szereti e gyermeket, sőt még akkor sem, midőn e szerelmeskedés már három hónapja tartott anélkül, hogy elvesztette volna első ingerét s midőn e hatalmas, fékezhetlen érzelm Sef iránt már annyira nőtt szívében, hogy nem volt képes többé azt megzabolázni.

— Nem, nem, ez nem szerelem! — szólt magában olykor. A »világnak«, annak a világnak, melyben ő forgolódik, ne legyen alkalma feleltetve nevetni, s azt mondani, hogy a törekvő hivatalnokot egy divatárusnő képes volt eltéríteni rendes útjáról, s képes volt őt lemondatni minden szép tervéről. Pedig a valóságban így volt. Dudley sohasem jutott annyira, hogy magának legjobb barátjának is megvallja, miszerint ő és tanulmányai közé, ő és egész hivatása, sőt ő és menyasszonya közé egy leány lépett. Nem látott sehol kivezető utat ebből a tönktelegből. Ha legalább ez a Courcy Geraldine, a gazdag Bareblades grófnő unokahuga, s örökösnoje nem lett volna. — ez a szép, odaadó nő, kit eddig szeretni vél! A Geraldinénal tervezett házasság reá nézve fényes jövőt jelentett s Geraldine szerette is őt. De a kedves kis Sef, ki nem sejté, s kinek nem is volt szabad sejtene Courcy Geraldine létezését, ép oly hön szerette! Dudley érezte, hogy e leány előtt nem szabad beszélnie a gazdag örökösnojról, ha azt nem akarja, hogy a kellemes, ártatlan összejöveteleknek egyszerűsmindenkora vége szakadjon. S ő már nem tudta elképzelni ezek nélkül az életet. Ennek kifolyása volt azután az, hogy a becsületes, derék Grey Dudley méltatlan szerepet kezdett játszani és Sefel szemben egy szegény mindennapi munkájából élő hivatalnoknak adta ki magát, holott valóságban nagy vagyonnal rendelkezett. Ép úgy nem tett soha említést előkelő barátairól sem; bár néha el-elszólta magát, s ezáltal lassankint széttepte azt a fát, mely Carrington Sef és a világ között volt, mely utóból a leány eddig oly keveset ismert, de melyről most többet tudott meg, mint amennyit Dudley óhajtott volna.

Anélkül, hogy ő maga is tudta volna, a Sef iránt érzett ártatlan rokonszenv Dudley szívében csakhamar mély szenvedélylyé változott. Nem gondolt többé másra, mint e kedves leányra s gyötrelm volt reá nézve azon tudat, hogy ez reggeltől estig munka mellett ül. Midőn Sef munkaadójának önzése és gorombaságáról beszélt előtte, szíve összeszorult, s ha meghallotta, hogy Sef Bennel, evvel az esetlen ficzkóval beszélt, ki azután haza is kísérte őt, belsejében remegett a féltékenységtől. Igen, féltékeny volt minden gyümölcskereskedő és gázgyári munkásra. S midőn egy napon azon fölfedezést tette, hogy Sef viszonyozza szerelmét, s csak az ő társaságában érezte magát boldognak, akkor megijedt, s philosophiájában keresett menedéket, csakbogy ne legyen kénytelen szembe nézni a valóval.

E menedék azonban nem sokat ért a következőkkel szemben. Sef felhasználva két heti szabadságának utolsó napját, Dudleyvel kirándulást tett az eppingi erdőbe. Színdelével szerette a szabad természetet s mint egy gyermek, úgy örült e kis mulatságnak, melyben semmi illetlenséget nem látott. Azonfelül Dudleyt az ő »legkedvesebb«-jének tartotta, kívül fesztelenül s gondtalanul el mehet a világ végére is, ha ez kívánja.

E férfiuba vetett hite nem ismert határt s midőn ez félénken egy kis uzsonnával egybekötött kirándulás tervét ajánlotta fel, elragadtatással egyezett bele és kiment vele az eppingi erdőbe ép úgy, mintha csak a színházba vagy hangversenyre mentek volna. Egy séta az

erdőben a legnagyobb élvezetnek tűnt föl előtte — miért ne használta volna föl hát utolsó szabad napját?

A kirándulás mindkettőjüknek nagy gyönyörűséget okozott. Sef felindulása és elragadtatása magához térítették a különben nehány nap óta nagyon elgondolkozó Dudleyt is, s a világ ismét rózsaszínben tűnt fel ő előtt. Ide-oda barangoltak, mint két vidám, gondtalan gyermek, s az öreg, százados erdő visszhangzott kacajuk és vidám daluktól. Dudley elfeledte, hogy a leány, ki mellette halad, egy szegény munkásember leánya; elfeledte, hogy saját kezemunkájával kell megkeresnie életszükségleteit, s elfeledte Courcy Geraldinét, kit idestova el kellett volna vennie.

Röviden, elfelejtett mindent, csak azt a boldogságot nem, melyet Sef oldala mellett érezett, valamint azt az előzékenységet és tiszteletet sem, melylyel neki tartozott. Soha még a legkisebb illetlen szabadságot sem vette magának s egyáltalán úgy viselkedett Sef irányában, mint egy az ő köréből való hölgygyel szemben viselkedett volna.

(Folyt. köv.)

## TÁVIRATOK.

### Az osztrák delegáció ülése.

Budapest, jun. 24. (Saját tud. távirata.)

Az osztrák delegáció mai összes ülése a tengerészeti költségvetést tárgyalta.

**Bianchini** ismét horvátul kezdé beszédét; de a tengerészeti műszavak csakhamar a német nyelvre kényszerítik. Bírálgatja az osztrák magyar tengerészetet és arra az eredményre jut, hogy Miksa, a későbbi mexikói császár és Tegethoff szelleme kiveszett abból. Most csak arisztokrata velleitások és protekciós gazdálkodnak abban. Hajóépítésünket egy mérnök irányozza, akinek egyéb érdeme sincs, csakhogy soronkívül emelkedett. Nem gondoskodnak elég gyors csatahajókról. Szóló fölpanaszolja a horvát nyelvnek háttérbe szorítását a tengerészetnél.

**Stalitz** tiltakozik előtesszólónak ama gyanúsítása ellen, mintha tengerészetünk szelleme megromlott volna.

**Kaftan** azt kívánja, hogy a missió-hajókra kereskedelmileg képzett emberek alkalmaztassanak. Azt kérde, hogy mi lesz már most a nagy költséggel átépített és hasznavehetetlen »Miramar«-ral?

**Sterneck** tengernagy nem képes megfelelni az ellenvetésekre, mert az adatok nincsenek nála; de utal arra arra, hogy hadi tengerészetünk első rangú és az osztrák hajóépítés technikájának kitűnőségét a külföldi szakértők is elismerték. Az új czirkáló hajó mintája ki lett próbálva és óránként 206 tengeri mérföld sebességet fejtett ki, a mi nagyon ritka eredmény. Szóló ezután részletesen foglalkozik az ellenvetésekkel.

### A részletes vitánál

**Vetter** gróf delegátus ajánlja, hogy a 10-ik tételnél a magyar delegáció határozatát fogadják el, hogy így az ellentét ki legyen kerülve.

**Rusz** előadó helyesli az indítványt, melyet az egész delegáció elfogad.

Ezután elfogadja a delegáció az 1893. évre szóló záró számadás jelentéseit úgy szintén a közös minisztériumok számára engedélyezendő póthitelek (1895-re) javaslatait.

### A hadügyi költségvetés tárgyalásánál

**Kronavetter** az elszázi kérdést okolja a népekre súlyosodó fegyveres béke terheitől. Oroszország a tenger felé törekszik délen Törökország felé. Sajnálja szóló, hogy a nemzetközi békebiróság eszméje nálunk még mindig nincs fölkarolva. Ezután beszél a katonai becsületbiróságokról. A katonai judikaturát reformálni kellene. Szól a párbaj és a katonai kegyetlenkedések ellen.

**Lobkovitz** hg. elnök indítványára a tárgyalást félbeszakítják.

**Bianchini** és társai interpellációt adnak be a tengerészethez való élelem szállítás ügyében.

Ülés vége 4 órakor.

**Eskütétel.**

**Budapest, június 24.** (Saját tud. táv.)  
Andrássy Tivadar gróf és Spevec, a horvát hétszemélyes tábla elnöke ma tették le a titkos tanácsosi esküt.

**Halálraítelt huszárok.**

**Budapest, jun. 24.** (Saját tud. táv.)  
A Przemysl-i haditörvényszék a Diószegi huszármester meggyilkolása miatt elfogott huszárok közül három altisztet és 10 a sors által kijelölendő közlegényt halálra ítélték. A többiek élethosszig tartó börtönre ítéltettek. Az ítéletet ma állítólag végrehajtották.

**Csaló familia.**

**Budapest, június 24.** (Saját tud. táv.)  
Ma kezdődött Bécsben az Amerikába szökött és onnan kiadott Siegel testvérek (Móricz, Gyula, Albert és Siegfried) és könyvelőjük: Zimmer Fülöp monstre-csalási bűnpörében a tárgyalás. Vádlottak 1 milliós forgalmi üzlet mellett 2 millió 700,000 forint passivát tudtak váltányargalás útján »elérni.«

**A sertés vész.**

**Budapest, június 24.** (Saját tud. táv.)  
Bánffy br. miniszterelnök Bécsben osztrák kollegájával, Kielmansegg gróffal tegnap és ma hosszasan tárgyalt a sertés vész következtében elrendelt zárlat ügyében értekezett az osztrák miniszterium szakembereivel. B.-Gyarmatról jelentik, hogy orbáncz következtében igen sok sertés hull el.

**Hajóösszeütközés.**

**Budapest, június 24.** (Saját tud. táv.)  
Tegnap éjfél után a Spré-folyón Berlin közelében szerencsétlenség történt. A »Kiffkäuser« gőzös beleütközött egy motor által hajtott csónakba. A bennülők közül kettőt megmentettek, heten a vízbe fulltak.

**Elítelt lelkész.**

**Budapest, június 24.** (Saját tud. táv.)  
Bisztrian Miklós krassószörény-megyei gör. kel. lelkész felségértési perét ma tárgyalta a büntető tanács. Mivel vádlott nem tagadhatja, hogy az egyházpolitikai törvények és családi gondja által elkeseredve azt a nyilatkozatot tette, hogy »a király nem érdemli meg, hogy érte imádkozzunk«: a törvényszék elítélte 8 napi fogságra és 3 évi hivatalvesztésre. Ügyész és vádlott felebbezték.

**A királyi csók.**

**Budapest, juni 24.** (Saját tud. táv.)  
A »Riforma« jelentése szerint Umberto király a miniszterek mai kihallgatása alkalmával Crispit megölelte és megcsókolta.

**A deficit számokban.**

**Budapest, június 24.** (Saját tud. táv.)  
Az év első 5 hónapja alatt a bevételek-nét mutató deficit 2.150.000 frt. A többlet-kiadás 6.000.000 frt. E szerint az idei mérleg eddigi deficitje 8 millió forintot felül áll.

**Közgazdaság.**

A tamesvári sertésvásárokat is betiltották. Vasvármegye alispánja az uralkodó sertésvész miatt a megyéjében megtartandó sertésvásárokat további intézkedéseig betiltotta.

**Hivatalos árfolyamok**

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. június 24-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — —	123 50
Magyar koronajárdék	— — — —	99 40
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — —	125 75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — —	103.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — —	123.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — —	98.—
Italméresi jog megváltási kötvény	— — — —	101 25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — — —	98 75
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	— — — —	158.—
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	— — — —	147.—
Osztrák járadék papirban	— — — —	101.—
Osztrák járadék ezüstben	— — — —	101 25
Osztrák járadék aranyban	— — — —	123.—
Osztrák korona járadék	— — — —	101 25
1860. osztr. államsorsjegyek	— — — —	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — — —	1077.—
Magyar hitelbank részvény	— — — —	492 25
Osztrák hitelintézet részvény	— — — —	409 75
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — — —	442 50
20 frankos arany (Napoleond'or)	— — — —	959.—
Német birodalmi márka	— — — —	59 30
London vista	— — — —	121 15
Paris vista	— — — —	48 05
20 márkás arany	— — — —	17 86

**SZINKÖR NAGYVÁRADON.****Fenyvessy Emil fellépésével.**

Nagy bérlet 55-ik szám. II. Kis bérlet 15-ik szám.  
Páratlan. Páratlan.

Kedden, 1895. június hó 25-én.

**Az Uj czég.**

Színmű 5 felvonásban. Irta: Sardou Viktor. Ford: Náday Ferencz.

Az előadás kezdete fél 8, vége fél 10 órakor.

Holnap Szerdán, június hó 26-án, bérletfolyamban.

**A párizsi regény.**

Francia színmű.

**HIRDETÉSEK.****Sztojcai Gyógyfürdő**

(Erdély, Szolnok-Dobokamegye)

megnyitott június hó 15-én.

Ezen égvényes konyhasós savanyúvíz kitűnőnek bizonyult heveny-, idült gyomor- és bélhurutban, a légzőszervek hurutos bántalmaiban, máj-, epe- és vesebajokban, gyomor- és belsőbbében, altesti vérbőségben, aranyérbén, sárgaság, epekövekben, a vesék és húgyhólyag hurutos bántalmaiban, húgykő képződéseknél stb. A fürdő szépszerűeti és gyógyberendezési szempontjából a fürdő új igazgatósága azon van, hogy a forrás legintenzívebb kezelése nagyszámu, szép és egészséges lakások berendezése, valamint minden lehető kényelem biztosítása által az üdülésre vágyó és gyógyulást kereső közönség igényeinek minden tekintetben megfeleljen.

A fürdőben ivó-, fürdő- és belézőző gyógymód alkalmaztatik.

**Hidegvízgyógyintézet-zuhanyok.****Massage savó-szőlő kúra.**

A vendéglő vezetését egy budapesti jóhírű főszakács vette át, ki magyar-francia konyhát tart, a betegeknek orvosi utasítás és gyógyjavallat szerint főzet. — A vendégek szórakoztatására vannak: a park erdei fényes sétányok, teke-pálya, olvasó- és társalgó-terom, hangversenyek, bálók, ugyszintén jó czlgány zenekar.

Vasuti állomás Galgó állomástól a fürdőig és viszont társas- és magánkocsik közlekednek. Társas-kocsi viteldij személyenkint 1 frt.

**Fürdő-orvos és gyógytár helyben.**

Levelek és sürgönyök a nap bármely szakában feladhatók.

Minden megkeresésre utasítást és felvilágosítást készséggel ad

(165) 1—10 a fürdőigazgatóság.

**Első rangu látványosság!****Budapesti Panopticum.**

Nagyváradon, a nagypiaczon.  
Nagy Panopticum és Mechanikai  
**MUZEUM!**

Életnagyságu és mozgó viaszalakok,

melyek hasonlatosságuk, csodálatra méltó jelmezük és bámulatos mechanikájuk által méltó feltűnést keltenek. Ezen művészies elkészített csoportozatok valódi műdarabok és minden nagyobb kiállításon kitüntetve lettek.

A sok kiállított viaszalak közül különösen kiemelendő:  
Egész uj! Nagyszerű szenzációs csoportozat! Egész uj!

**Krisztus keresztre feszítése**

Munkácsy festménye után.

9 drb művészies alak, itt először kiállítva, eddig egyedül álló csoportozat.

**XIII. Leo Pápa**

ő szentsége az arany trónuson ülve, áldást adva.

Egy bámulatra méltóan kiállított csoportozat 9 alakban és pedg:

Hófehérke a hét törpével és a herczeggel.

Uj! Uj! Itt először kiállítva: Uj! Uj!  
A kalabriász pártie  
5 életnagyságu viaszalakokkal.

A világhírű görögvitész

Bellár szép teányával, mint koldus. Valódi életkép.  
La belle Irene. A szép Irén.

Akadémiai alak, körülbelül 400 féle tetovirozással az egész testen, mestermű a művészet és mechanika terén.

Igen érdekes csoportozat, kiválóan hölgyeknek egy gyönyörű Amorette-csoport  
6 drb, melyből 2 mechanikai gép által mozog és forog.

A hűnbánó Magdolna Horace Vernet festménye után.

Szent László-nyomda-részvénytársaság Nagyváradon.

**Egy fiatal anya öröme és boldogsága.**

Egy anya amint elsőszülött gyermekével játszik

Nagy csoportozat a híres személyiségeknek, köztük a cs. és kir. uralkodóháza, valamint Baros Gábor volt kereskedelmiügyi miniszter életnagyságban.

Nagy sorozat a népfajoknak a világ minden részéből.

Második szakaszban legelőször kiállítva

**KOSSUTH LAJOS**

a haza atyja a ravatalon életnagyságu viaszalakban látható.

Kiállításom minden család által megütkezés nélkül megtekinthető.

Belépti díj csak vásár alkalmával személyenkint 10 kr.

Naponként nyitva reggel 8-tól este 10-ig. Este fényes kivilágítás mellett.

E nagy kiállítás keleti utazásában Nagyváradon csak rövid ideig lesz látható. A kiállítási épület eső és szél ellen védve és szolidan van berendezve. Ezen Panopticum csak valódi remekműveket tartalmaz és így mindenkinek élvezetet fog szerezni.

A n. é. közönség tömeges pártfogását kéri

(164.) 2—3.

Az igazgatóság.

**Bor-eladás.****Gróf Stubenberg József**

pinczészetéből saját termésű érmel-leki borok palaczkokban, valamint hordóban eladók. Bővebb tudósítást és árjegyzéket ad a számtartói hivatal Székelyhidon (Biharm.)

(137) 22—30